

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea
Legii bugetului de stat pentru anul 2024

CUPRINS

<i>Introducere .....</i>	<i>3</i>
<i>I.Economia Republicii Moldova - prognoza de dezvoltare în anul 2024 .....</i>	<i>3</i>
<i>II. Estimările scontate ale bugetului public național pentru anul 2024 .....</i>	<i>4</i>
<i>III. Propuneri de modificare a bugetului de stat pentru anul 2024 .....</i>	<i>6</i>
3.1. <i>Veniturile bugetului de stat .....</i>	7
3.2. <i>Cheltuielile bugetului de stat .....</i>	9
3.3. <i>Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale .....</i>	14
3.3.1. <i>Servicii de stat cu destinație generală .....</i>	14
3.3.2. <i>Apărare națională.....</i>	15
3.3.3. <i>Ordine publică și securitate națională.....</i>	16
3.3.4. <i>Servicii în domeniul economiei .....</i>	17
3.3.5. <i>Protecția mediului .....</i>	19
3.3.6. <i>Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale .....</i>	20
3.3.7. <i>Ocrotirea sănătății .....</i>	21
3.3.8. <i>Cultură, sport, tineret, culte și odihnă .....</i>	22
3.3.9. <i>Învățământ.....</i>	23
3.3.10. <i>Protecție socială.....</i>	24
3.4. <i>Relații interbugetare .....</i>	24
3.4.1. <i>Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat.....</i>	24
3.4.2. <i>Transferurile către bugetele locale .....</i>	25
3.5. <i>Balanța și finanțarea soldului (deficitului) bugetar al bugetului de stat .....</i>	27
3.6. <i>Evoluția datoriei de stat în anul 2024.....</i>	29

Introducere

Proiectul de lege în cauză este elaborat în temeiul prevederilor art.61 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Factorii de bază care au determinat propunerile de modificare a bugetului de stat pentru anul 2024 se referă la ajustarea indicatorilor bugetari la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit), reieșind din prognoza indicatorilor macroeconomici pe anul 2024 revizuită de către Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării în luna octombrie și nivelul de executare a bugetului de stat pe parcursul a 9 luni ale anului curent.

Astfel, pe fundalul unei revigorări economice în a doua jumătate a anului 2024, determinată în mare parte de restabilirea cererii interne, se atestă o creștere a încasărilor de venituri din impozite și taxe ale bugetului public național. Această majorarea a fost determinată în special de creșterea veniturilor salariale, precum și a încasărilor de venituri din impozite și taxe indirecte. Totodată, reieșind din faptul că, în această perioadă veniturile bugetului de stat au crescut cu un ritm mai rapid decât cheltuielile, modificarea propusă a bugetului de stat prevede o diminuare a deficitului bugetar.

Reieșind din estimările propuse, volumul bugetului de stat pentru anul 2024 se va modifica față de volumul aprobat inițial, după cum urmează:

- *veniturile bugetului de stat* se vor majora cu 1 180,1 mil. lei și vor constitui suma de 67 010,6 mil. lei;

- *cheltuielile bugetului de stat* se vor diminua cu 493,4 mil. lei și vor constitui suma de 82 114,9 mil. lei;

- *soldul bugetar (deficitul)* se va diminua cu 1 673,5 mil. lei și va constitui suma de 15 104,3 mil. lei.

În mod corespunzător se modifică textul legii, iar anexele nr.1-7 se expun în redacție nouă.

I. Economia Republicii Moldova - prognoza de dezvoltare în anul 2024

Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării a revizuit prognoza indicatorilor macroeconomici pentru anul 2024, ținând cont de evoluția economică din prima jumătate a anului curent.

Scenariile de prognoze ale principalilor indicatori macroeconomici, care au servit bază pentru estimările bugetare a anului 2024, se prezintă în tabelul ce urmează:

*Tabelul 1. Prognozele principalilor indicatori macroeconomici
pentru anul 2024*

Indicatorii	Unitatea de măsură	Prognoze la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2024	Prognoze revizuite pentru anul 2024 (iulie)	Prognoze revizuite pentru anul 2024 (octombrie)
Produsul intern brut nominal (PIB)	mild. lei	342,1	328,0	320,6
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	103,5	102,5	102,5
Indicele prețurilor de consum				
<i>mediu anual</i>	%	105,0	104,8	104,8
<i>la sfârșitul anului</i>	%	105,5	106,1	106,1
Cursul de schimb al leului				
<i>mediu anual</i>	MDL/USD	18,93	18,01	18,01
<i>la sfârșitul anului</i>	MDL/USD	19,31	18,09	18,09
Export	mil. USD	4 500,0	3723,0	3600,0
<i>față de anul precedent</i>	%	109,8	92,0	88,9
Import	mil. USD	9 700,0	8724,0	8950,0
<i>față de anul precedent</i>	%	108,7	100,6	103,2
Soldul balanței comerciale	mil. USD	-5 200,0	-5 001,0	-5 350,0
Producția industrială				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	106,5	101,6	87,7
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	104,5	103,0	102,0
Producția agricolă				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	52,9	45,3	33,9
<i>- față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	102,3	102,4	90,0
Investiții în active imobilizate				
<i>- în prețuri curente</i>	mild. lei	43,4	41,2	40,3
<i>față de anul precedent în prețuri comparabile</i>	%	104,5	102,2	103,0
Fondul de remunerare a muncii	mild. lei	103,9	103,9	107,8
<i>- față de anul precedent: nominal</i>	%	110,1	113,5	117,5
<i>- real</i>	%	105,0	108,3	112,1
Salariul nominal mediu lunar	lei	13 700,0	13 900,0	14 300,0
<i>față de anul precedent: nominal</i>	%	110,0	113,6	117,1

II. Estimările scontate ale bugetului public național pentru anul 2024

Scenariul precizat la venituri, cheltuieli și soldul bugetar (deficit) al bugetului public național pentru anul 2024 a fost elaborat având la bază prognoza revizuită a indicatorilor macroeconomici pentru anul 2024 din luna octombrie, precum și ținând cont de evoluția executării bugetului în 9 luni ale anului 2024.

Conform acestui scenariu, comparativ cu indicatorii precizați, veniturile bugetului public național se vor majora cu - 2 551,7 mil. lei, iar cheltuielile și

deficitul se vor diminua respectiv cu 18,3 mil. lei și 2 570,0 mil. lei. În valoare nominală deficitul va constitui suma de 14 023,0 mil. lei sau 4,37% din PIB.

Estimările actualizate ale bugetului de stat, precum și ale bugetului asigurărilor sociale de stat (BASS), fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală (FAOAM) și bugetelor locale, principalii indicatori ai bugetului public național se prezintă în tabelul următor:

mil. lei

	Anul 2024		
	Aprobat (Modificat)/ estimat	propuneri pentru modificare (+,-)	Modificat/ estimat
<i>Bugetul public național</i>			
Venituri	107 190,0	2 551,7	109 741,7
Cheltuieli	123 783,0	-18,3	123 764,7
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-16 593,0	2 570,0	-14 023,0
<i>Bugetul de stat</i>			
Venituri	65 830,5	1 180,1	67 010,6
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	4,0	4,5	8,5
Cheltuieli	82 608,3	-493,4	82 114,9
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	43 888,4	-237,6	43 650,8
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-16 777,8	1 673,5	-15 104,3
<i>Bugetele locale (consolidat)</i>			
Venituri	26 575,4	910,6	27 486,0
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	18 632,5	455,6	19 088,1
Cheltuieli	26 622,4	-217,7	26 404,7
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	4,0	4,5	8,5
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	-47,0	1 128,3	1 081,3
<i>Bugetul asigurărilor sociale de stat</i>			
Venituri	43 024,6	-91,4	42 933,2
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	18 256,5	-693,2	17 563,3
Cheltuieli	43 024,6	-91,4	42 933,2
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))			
<i>Fondurile asigurărilor obligatorii de asistență medical (estimat)</i>			
Venituri	15 651,9	319,3	15 971,2
<i>inclusiv transferuri între bugete</i>	6 999,4		6 999,4
Cheltuieli	15 420,1	551,1	15 971,2
Sold bugetar (deficit (-), excedent (+))	231,8	-231,8	

În structura bugetului public național, veniturile bugetului de stat se prognozează în sumă de 67 010,6 mil. lei, cu o majorare de 1 180,1 mil. lei sau de

1,8% față de aprobat/estimat, iar cheltuielile vor constitui 82 114,9 mil. lei, cu o diminuare de 493,4 mil. lei sau 0,6% față de aprobat/estimat.

Veniturile bugetelor locale (consolidat) se estimează în sumă de 27 486,0 mil. lei, cu 910,6 mil. lei sau 3,4% mai mult față de estimat, inclusiv din contul majorării veniturilor proprii cu 455,0 mil. lei, iar cheltuielile se estimează în sumă de 26 404,7 mil. lei, cu 217,7 mil. lei sau 0,8% mai puțin față de estimat. Până la sfârșitul anului 2024 se estimează că bugetele locale vor fi executate cu un excedent în sumă de 1 081,3 mil. lei, în special datorită creșterii cu ritmuri mai mari a veniturilor față de cheltuielile acestora.

Veniturile și cheltuielile bugetului asigurărilor sociale de stat se prognozează în sumă de 42 933,2 mil. lei, cu 91,4 mil. lei mai puțin față de aprobat/estimat, iar veniturile proprii ale BASS se preconizează că se vor majora cu 601,8 mil. lei, dintre care cu 557,4 mil. lei din contul contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

Veniturile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se prognozează cu o creștere în sumă de 319,3 mil. lei față de estimările din luna iulie și vor constitui 15 971,2 mil. lei. Comparativ cu bugetul aprobat aceasta creștere va constitui 551,1 mil. lei. Majorarea respectivă se va produce preponderent din contul primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală. Cheltuielile fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală se vor majora cu 551,1 mil. lei și vor constitui suma de 15 971,2 mil. lei.

III. Propuneri de modificare a bugetului de stat pentru anul 2024

În perioada de 9 luni ale anului 2024, încasările veniturilor în bugetul de stat au înregistrat un ritm de creștere mai accelerat decât nivelul așteptărilor. Aceste circumstanțe au permis revizuirea scenariului bugetului de stat pentru anul 2024, care prevede creșterea *veniturilor bugetului de stat* cu 1 180,1 mil. lei, diminuarea *cheltuielilor bugetului de stat* cu 493,4 mil. lei și a *soldului bugetar (deficitul)* - cu 1 673,5 mil. lei.

Conform modificărilor propuse, parametrii bugetului de stat pentru anul 2024 se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+,-)	Modificat
Venituri	65 830,5	1 180,1	67 010,6
Cheltuieli	82 608,3	-493,4	82 114,9
Sold bugetar (deficit)	-16 777,8	1 673,5	-15 104,3

3.1. Veniturile bugetului de stat

În primele 9 luni ale anului 2024, veniturile încasate în bugetului de stat au constituit 49 360,5 mil. lei, inclusiv:

- veniturile generale și colectate - 48 831,2 mil. lei;
- veniturile proiectelor finanțate din surse externe - 529,3 mil. lei.

Față de prevederile anuale, veniturile bugetului de stat în perioada vizată au înregistrat un grad de realizare de 75,0 la sută. Comparativ cu perioada similară a anului precedent încasările s-au majorat cu 6,2 la sută.

Din suma totală a veniturilor bugetului de stat, ponderea cea mai mare le revine impozitelor și taxelor - 90,4% sau 44 611,1 mil. lei, altor venituri - 5,5% (2710,9 mil. lei), granturilor - 4,1% (2 038,1 mil. lei).

Veniturile colectate de către Serviciul Fiscal de Stat în 9 luni ale anului curent au însumat 21 647,7 mil. lei, cu 6,4% mai mult comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023.

Veniturile colectate de către Serviciul Vamal în 9 luni a anului 2024 au fost în sumă de 27 837,6 mil. lei, în creștere cu 9,9% comparativ cu perioada similară a anului 2023.

Propunerile privind estimările veniturilor bugetului de stat pentru anul 2024 pe tipuri de venituri se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat	Propuneri de modificare (+,-)	Modificat
Veniturile bugetului de stat, total	65.830,5	1.180,1	67.010,6
- impozite și taxe	60.194,9	915,7	61.110,6
- granturi	2.424,2	-41,6	2.382,6
- alte venituri	3.207,4	301,5	3.508,9
- transferuri în cadrul BPN	4,0	4,5	8,5

Încasările *din impozite și taxe*, comparativ cu sumele aprobate pentru anul 2024 se propun cu o creștere de 915,7 mil. lei sau cu 1,5% și vor constitui 61 110,6 mil. lei.

Principalele *majorări* intervin la încasările din:

- accizele la mărfurile importate - cu 812,0 mil. lei. Creșterea respectivă se preconizează preponderent din contul încasărilor mai mari din accizele la importul mijloacelor de transport și la produsele din tutun, ca rezultat a majorării numărului de mijloace de transport importate (+27,4%) și majorării volumului de produse din tutun importat (+25,6%).

- defalcările din impozitul pe venitul persoanelor fizice - cu 138,1 mil. lei din contul creșterii salariului mediu lunar brut cu 15,5% în termeni nominali în trimestrul II față de perioada similară a anului precedent;

- impozitul pe venitul persoanelor juridice - cu 50,0 mil. lei, din contul încasărilor mai mari la impozitul pe venitul reținut din suma dividendelor achitate în perioada a 9 luni ale anului 2024;

- TVA la mărfurile produse și serviciile prestate pe teritoriul Republicii Moldova - cu 22,0 mil. lei, reieșind din nivelul de executare a încasărilor în 9 luni ale anului curent, precum și ca urmare a restabilirii consumului privat;

Comparativ cu cele aprobate, *intrările de granturi* se propun a fi diminuate în total cu 41,6 mil. lei, dintre care granturi pentru suport bugetar se vor diminua cu 38,5 mil. lei și granturile pentru proiecte finanțate din surse externe - cu 3,1 mil. lei.

Intrările de *granturi pentru suport bugetar* se estimează în sumă de 1 714,9 mil. lei, cu 38,5 mil. lei mai puțin față de aprobat, cauza fiind aprecierea valutei naționale față de cursul de schimb prognozat. Estimările privind debursările de granturi pentru suport bugetar pentru anul 2024 se prezintă în tabelul de mai jos:

	2024 aprobat			proponeri de modificare (+,-)			2024 modificat		
	mil.euro	mil.dol. SUA	mil. lei	mil.euro	mil.dol. SUA	mil. lei	mil.euro	mil.dol. SUA	mil. lei
Total granturi pentru suport bugetar	75,0	15,5	1.753,4			-38,5	75,0	15,5	1.714,9
Comisia Europeană	62,5		1.240,6			-26,9	62,5		1.213,7
Asistența macrofinanciară	27,50		545,9			-9,9	27,50		536,0
DG NEAR	35,0		694,7			-17,0	35,0		677,7
Banca Mondială		15,5	281,7			-11,6		15,5	270,1
Contribuția concesională la DPO		5,0	90,9			-3,8		5,0	87,1
M Grow		10,5	190,8			-7,8		10,5	183,0
UNDP	12,5		231,1				12,5		231,1

Granturile pentru proiecte finanțate din surse externe vor constitui suma 667,7 mil. lei, estimările fiind actualizate reieșind din nivelul implementării proiectelor finanțate din surse externe în perioada a 9 luni ale anului curent și intrarea în vigoare a acordurilor noi.

Încasările din *alte venituri* se estimează în sumă de 3 508,9 mil. lei, cu o majorare de 301,5 mil. lei, din contul unor estimări în creștere a:

- veniturilor din proprietate - cu 138,4 mil. lei, ca urmare a actualizării sumelor mai mari din încasarea veniturilor din dividende primite de la societățile pe acțiuni, defalcări de la profitul net al întreprinderilor de stat, conform rezultatelor activității pentru anul 2023 și din mijloacele încasate din depășirea veniturilor asupra cheltuielilor pe autorități/instituții publice la autogestiune;

- încasărilor din veniturilor din vânzarea mărfurilor și serviciilor cu - 57,1 mil. lei, ca urmare a majorării încasărilor de la veniturile colectate de către instituțiile bugetare;

- altor venituri - 93,4 mil. lei, în mare parte din contul majorării încasărilor de la alte venituri virate în bugetul de stat pentru diferența de la contravaloarea păcurii eliberate pentru utilizare de către „Termoelectrica” S.A.

3.2. Cheltuielile bugetului de stat

Comparativ cu volumul aprobat (modificat) prin Legea nr.205/2024 pentru modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023 și a Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, cheltuielile se prevăd cu o micșorare de 493,4 mil. lei sau cu 0,6% și vor constitui 82 114,9 mil. lei, precum este reflectat în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	82 608,3	-493,4	82 114,9
cheltuieli curente	76 013,4	-590,3	75 423,1
cheltuieli capitale	6 594,9	96,9	6 691,8
Resurse total,	82 608,3	-493,4	82 114,9
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	78 024,9	-650,2	77 374,7
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	3 521,3	150,7	3 672,0
venituri colectate	1 062,1	6,1	1 068,2

Cheltuielile curente se prevăd cu o micșorare de circa 590,3 mil. lei sau cu 0,8% față de volumul aprobat (modificat) și vor constitui 75 423,1 mil. lei.

Cheltuielile capitale se prevăd cu o majorare de circa 96,9 mil. lei sau cu 1,5% față de volumul aprobat (modificat) 6 594,9 mil. lei.

Ca urmare a redistribuirii economiilor identificate, proiectul de lege prevede majorări de alocații pentru:

- proiecte finanțate din surse externe pentru susținerea programelor în sectorul drumurilor - 622,0 mil. lei, dintre care prin redistribuiri - 291,1 mil. lei;

- programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - 100,0 mil. lei;

- transferuri către bugetele locale în scopul acoperirii cheltuielilor pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar (incluzând repartizări de mijloace financiare aprobate prin hotărâri de Guvern) - 486,3 mil. lei;

- cheltuieli de personal în cadrul instituțiilor finanțate din bugetul de stat - 172,0 mil. lei;

- cheltuieli de personal pentru instituțiile de învățământ la autogestiune - 42,4 mil. lei și pentru teatre, circuri și organizații concertistice - 21,4 mil. lei;

- programul național de extindere și reabilitare a pădurilor - 60,0 mil. lei, dintre care prin redistribuire de la Fondul național de mediu - 30,0 mil. lei.

Cheltuielile aferente *proiectelor finanțate din surse externe* se propun cu o majorare de 150,7 mil. lei față de nivelul aprobat (modificat), urmare a propunerilor prezentate de către autorități și reieșind din estimarea potențialelor valorificări ale resurselor în cadrul proiectelor până la finele anului și vor constitui circa 3 672,0 mil. lei.

Cele mai mari *majorări* se atestă în cadrul următoarelor proiecte:

- proiectul Susținerea Programului în sectorul drumurilor - 622,0 mil. lei;

- proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” - 46,7 mil. lei.

Totodată, se propun și *diminuări* de cheltuieli în cadrul unor proiecte, cum ar fi:

- proiectul „Moldova drumuri III” și proiectul „Moldova drumuri IV” - 190,0 mil. lei;

- proiectul „Conectivitatea rurală Moldova” - 92,1 mil. lei;

- proiectul „Finanțarea adițională pentru Proiectul „Răspuns de urgență la COVID-19” - 44,4 mil. lei;

- proiectul „Programul sectorului energetic (eficiența energetică a clădirilor)” - 43,0 mil. lei;

- proiectul „Asistența tehnică și financiară acordată Republicii Moldova de către România” - 29,3 mil. lei;

- proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” (pregătirea proiectelor) - 27,9 mil. lei;

- proiectul „Îmbunătățirea calității educației” - 27,1 mil. lei.

În aspectul *grupelor funcționale*, modificările operate la partea de cheltuieli se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	82 608,3	-493,4	82 114,9
Servicii de stat cu destinație generală	12 629,2	-447,6	12 181,6
Apărare națională	1 752,8	9,3	1 762,1
Ordine publică și securitate națională	7 015,5	184,6	7 200,1
Servicii în domeniul economiei	8 871,2	304,5	9 175,7
Protecția mediului	564,9	8,8	573,7
Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale	618,3	-14,1	604,2
Ocrotirea sănătății	9 311,7	-60,2	9 251,5

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
<i>dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	<i>1,3</i>		<i>1,3</i>
Cultură, sport, tineret, culte și odihnă	1 450,0	55,5	1 505,5
Învățământ	18 303,1	287,1	18 590,2
Protecție socială	22 092,9	-821,3	21 271,6

Cele mai semnificative *majorări* s-au înregistrat la *servicii în domeniul economiei* - 304,5 mil. lei, în special urmare a alocării mijloacelor suplimentare pentru susținerea Programului în sectorul drumurilor și la *învățământ* - 287,1 mil. lei, în special pentru asigurarea cheltuielilor de salarizare ale angajaților din domeniul învățământului, respectiv s-au înregistrat și *micșorări* semnificative la *protecție socială* - 821,3 mil. lei, în legătură cu reducerea transferurilor curente cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat (acoperirea deficitului) și la *servicii de stat cu destinație generală* - 447,6 mil. lei, în special din contul cheltuielilor pentru deservirea datoriei de stat și urmare a repartizării prin hotărâri de Guvern a alocațiilor către bugetele locale pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ în domeniul salarizării.

Descrierea principalilor factori care au determinat modificarea alocațiilor în cadrul grupelor funcționale se prezintă în capitolul 3.3.

În aspectul *categoriilor economice*, propunerile de modificare a cheltuielilor se prezintă în tabelul care urmează:

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)		Propuneri de modificare (+;-)		Modificat	
	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe
Cheltuieli și active nefinanciare, total	82 608,3	3 521,3	-493,4	150,7	82 114,9	3 672,0
Cheltuieli	77 442,6	1 331,1	-635,7	-62,9	76 806,9	1 268,2
Cheltuieli de personal	12 018,2	16,5	-92,2	1,4	11 926,0	17,9
Bunuri și servicii	3 469,7	314,2	-169,5	-29,6	3 300,2	284,6
Dobânzi aferente	4 610,3		-156,1		4 454,2	
datoriei de stat externe	2 087,7		-129,0		1 958,7	
datoriei de stat interne	2 522,6		-27,1		2 495,5	
Subvenții	4 494,8	25,5	8,0	9,1	4 502,8	34,6
Granturi acordate	2 060,5	247,9	150,8	-31,5	2 211,3	216,4
Prestații sociale	2 034,3	31,9	-47,9		1 986,4	31,9
Alte cheltuieli	4 866,4	684,6	-91,2	-12,3	4 775,2	672,3
Transferuri acordate, total	43 888,4	10,5	-237,6		43 650,8	10,5
<i>bugetelor locale</i>	<i>18 632,5</i>	<i>10,5</i>	<i>455,6</i>		<i>19 088,1</i>	<i>10,5</i>
<i>bugetului asigurărilor sociale de stat</i>	<i>18 256,5</i>		<i>-693,2</i>		<i>17 563,3</i>	

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)		Propuneri de modificare (+;-)		Modificat	
	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe	Bugetul de stat, total	dintre care proiecte finanțate din surse externe
<i>fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală</i>	6 999,4				6 999,4	
Active nefinanciare	5 165,7	2 190,2	142,3	213,6	5 308,0	2 403,8
Mijloace fixe	3 909,7	2 147,0	195,5	232,5	4 105,2	2 379,5
<i>dintre care investiții capitale</i>	<i>1 518,0</i>	<i>1 193,2</i>	<i>352,6</i>	<i>350,5</i>	<i>1 870,6</i>	<i>1 543,7</i>
Stocuri de materiale	1 254,6	43,2	-53,1	-18,9	1 201,5	24,3
Alte active nefinanciare	1,4		-0,1		1,3	
<i>Informativ:</i>						
Cheltuieli curente	76 014,0	778,1	-590,9	-64,0	75 423,1	714,1
Cheltuieli capitale	6 594,3	2 743,2	97,5	214,7	6 691,8	2 957,9

Cheltuielile de personal prevăzute în bugetul de stat se propun cu o micșorare de 92,2 mil. lei sau cu 0,8% față de volumul aprobat (modificat) și vor constitui 11 926,0 mil. lei, în rezultatul următoarelor realocări de alocații:

1. repartizarea din alocațiile prevăzute în bugetul de stat pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar către autorități publice locale, în scopul asigurării implementării prevederilor alin.(1) al art.20³ din Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, a Legii nr. 256/2023 privind modificarea unor acte normative (reforma sistemului de asistență socială „Restart”), precum și alte alocații insuficiente pentru achitarea salariilor în anul curent și a contribuțiilor de asigurări sociale de stat, conform Hotărârii Guvernului nr. 568/2024 și Hotărârii Guvernului nr. 673/2024 – 252,7 mil. lei;

2. diminuarea alocațiilor la propunerea autorităților, precum și ca rezultat al analizei realizate de către Ministerul Finanțelor, în contextul economiilor identificate și ținând cont de nivelul executării alocațiilor bugetare la componenta cheltuielilor de personal - 10,0 mil. lei;

3. majorarea alocațiilor, ca urmare a asigurării prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar, majorării limitei unităților de personal a unor autorități în rezultatul reorganizărilor structurale, asigurarea achitării zilelor de concediu de odihnă anual acumulate/nefolosite de către salariați, ținând cont de prevederile cadrului normativ în domeniul muncii (Codul Muncii a RM nr. 154/2003), precum și a recentelor modificări a unor acte normative (actualizarea cadrului normativ aferent managementului resurselor umane) în baza Legii nr. 47/2023, cât și alte insuficiențe legate de cheltuieli de personal - 172,0 mil. lei.

Astfel, urmare a modificărilor propuse, se propune păstrarea în bugetul de stat a unei rezerve nedistribuite pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar, în sumă de 70,0 mil. lei.

Cheltuielile pentru plata dobânzilor aferente serviciului datoriei de stat se estimează în sumă de 4 454,2 mil. lei, cu o micșorare de 156,0 mil. lei sau cu circa 3,4% față de aprobat (modificat) 2024. Micșorarea cheltuielilor pentru serviciul datoriei de stat externe a fost cauzată de diminuarea ratei Euribor 6 luni și ratei DST pe piețele internaționale, reestimarea la cursul de schimb actualizat. Totodată, este de menționat faptul că, rata medie ponderată a dobânzii pentru împrumuturile externe, pentru primele 9 luni ale anului 2024, a constituit 2,49% comparativ cu 1,98% înregistrate în anul 2023, sau cu 0,51 p.p. mai mult față de anul 2023. Ca rezultat al micșorării volumelor și ratelor de emisiune a VMS pe piața primară, cheltuielile pentru serviciul datoriei de stat interne se vor micșora cu 27,0 mil. lei sau 1,1% față de suma precizată pentru anul 2024.

Pe parcursul a 9 luni ale anului 2024, ratele maxime ale dobânzii propuse de către investitori pentru VMS au variat de la 5,50% până la 8,19%, nefiind acceptate toate ofertele investitorilor, fapt ce a permis menținerea unui nivel optim al ratelor dobânzii la VMS. Ca rezultat, rata nominală medie ponderată a dobânzii la VMS comercializate în decursul a 9 luni ale anului 2024 a constituit 4,59%, micșorându-se comparativ cu perioada analogică a anului 2023 cu 4,82 p.p.

Cheltuielile capitale vor constitui 6 691,8 mil. lei sau 8,1% din cheltuielile totale ale bugetului de stat. Din volumul total al cheltuielilor capitale 3 733,9 mil. lei (55,8%) vor fi acoperite din contul resurselor generale și 2 957,9 mil. lei (44,2%) din contul proiectelor finanțate din surse externe. Comparativ cu volumul aprobat (modificat), cheltuielile capitale se vor majora cu 96,9 mil. lei sau cu 1,5 la sută. În mare parte, majorarea în cauză este condiționată de creșterea cu 200,3 mil. lei sau cu 7,3% a cheltuielilor capitale efectuate din contul proiectelor finanțate din surse externe.

Volumul alocațiilor pentru *investiții capitale* se majorează cu 352,6 mil. lei sau cu 23,2% față de volumul aprobat (modificat). Din contul resurselor generale cheltuielile se vor majora cu 2,1 mil. lei sau cu 0,6%, iar cele din contul proiectelor finanțate din surse externe - cu 350,5 mil. lei sau cu 29,4 la sută. Astfel, cheltuielile vor constitui 1 870,6 mil. lei sau 2,3% din cheltuielile totale ale bugetului de stat, dintre care 326,9 mil. lei (17,5%) vor fi acoperite din contul resurselor generale și 1 543,7 mil. lei (82,5%) din contul proiectelor finanțate din surse externe.

În scopul asigurării continuării și finalizării lucrărilor de construcție se propune *majorarea* alocațiilor la următoarele proiecte de investiții capitale:

- proiectul „Susținerea Programului în sectorul drumurilor” - 612,3 mil. lei;

- construcția apeductului magistral Chișinău-Strășeni-Călărași (Proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală”) - 54,7 mil. lei;

- reconstrucția și modernizarea clădirilor Centrului de Excelență în Energetică și Electronică, str. Melestiu nr. 12, mun. Chișinău - 6,7 mil. lei.

Concomitent, în urma estimării capacităților de valorificare a mijloacelor financiare până la finele anului, se propune *diminuarea* alocațiilor la următoarele proiecte finanțate din surse externe:

- proiectul „Moldova drumuri III” - 170,0 mil. lei;

- proiectul „Conectivitate rurală Moldova” - 82,4 mil. lei;

- proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” - 17,3 mil. lei;

- proiectul „Construcția spitalului regional din mun. Bălți” - 15,0 mil. lei;

- proiectul „Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” - 9,2 mil. lei.

Propunerile de modificare a alocațiilor pentru investiții capitale pe autorități publice centrale sunt reflectate în Tabelul nr.7 la prezenta Notă.

3.3. Estimările de cheltuieli pe grupe funcționale principale

3.3.1. Servicii de stat cu destinație generală

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 447,6 mil. lei sau cu 3,5% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	12 629,2	-447,6	12 181,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>15,3</i>	<i>x</i>	<i>14,8</i>
cheltuieli curente	12 273,2	-450,1	11 823,1
cheltuieli capitale	356,0	2,5	358,5
Resurse total,	12 629,2	-447,6	12 181,6
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	12 332,4	-455,4	11 877,0
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	142,0	-10,9	131,1
venituri colectate	154,8	18,7	173,5

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 248,7 mil. lei și diminuărilor în sumă de 696,3 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru/în legătură cu:

- insuficiența cheltuielilor de personal ale autorităților/instituțiilor bugetare în scopul asigurării prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 46,3 mil. lei;

- transferuri pentru susținerea financiară a unităților administrativ-teritoriale - 202,4 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd pentru:

- fondul de amalgamare voluntară a localităților în cadrul Reformei administrației publice - 17,0 mil. lei, ținând cont de probabilitatea redusă de valorificare a acestora în anul curent;

- activitățile în cadrul desfășurării recensământului populației din anul 2024 - 46,0 mil. lei;

- implementarea parțială a votului prin corespondență la alegerile pentru funcția de Președinte și referendumul republican constituțional - 15,0 mil. lei, ținând cont de numărul redus de alegători care au utilizat această metodă alternativă de vot;

- întreținerea instituțiilor serviciului diplomatic - 32,4 mil. lei, urmare a economiilor înregistrate la diferența de curs valutar;

- activități în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, inclusiv investiții capitale, reieșind din analiza nivelului de asimilare a resurselor - 16,1 mil. lei;

- cheltuieli de întreținere a autorităților/instituțiilor bugetare (servicii comunale, indemnizații, deplasări de serviciu, reparații etc), reieșind din analiza nivelului de asimilare a resurselor - 11,4 mil. lei;

- activități aferente instituțiilor de cercetare și inovare - 7,4 mil. lei, reieșind din analiza nivelului de asimilare a resurselor;

- serviciul datoriei de stat (interne și externe) - 156,0 mil. lei, reieșind din micșorarea volumului de emisie și ratei dobânzii a VMS pe piața primară, precum și diminuarea ratei dobânzii pe piața internațională, reestimarea cursului valutar și nivelului de valorificare a resurselor externe;

- cheltuielile centralizate pentru implementarea sistemului unitar de salarizare în sectorul bugetar - 395,0 mil. lei.

3.3.2. Apărare națională

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 9,3 mil. lei sau cu 0,5% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	1 752,8	9,3	1 762,1

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	2,1	x	2,1
cheltuieli curente	1 002,5	9,1	1 011,6
cheltuieli capitale	750,3	0,2	750,5
Resurse total,	1 752,8	9,3	1 762,1
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	1 733,0	9,3	1 742,3
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	11,0		11,0
venituri colectate	8,8		8,8

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 20,6 mil. lei și diminuărilor în sumă de 11,3 mil. lei.

Majorarea de alocații constă în acoperirea insuficienței la cheltuieli de personal în contextul măsurilor salariale aplicate pentru anul 2024 - 20,6 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu:

- identificarea economiilor în urma analizei cheltuielilor pentru activitățile curente a instituțiilor din sectorul apărării naționale - 9,4 mil. lei;
- economiile formate reieșind din prelungirea contractelor de activitate în cadrul Armatei Naționale a militarilor cu dreptul la pensie, precum și alte prestații sociale - 1,9 mil. lei.

3.3.3. *Ordine publică și securitate națională*

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 184,6 mil. lei sau cu 2,6% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	7 015,5	184,6	7 200,1
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	8,5	x	8,8
cheltuieli curente	6 652,2	205,5	6 857,7
cheltuieli capitale	363,3	-20,9	342,4
Resurse total,	7 015,5	184,6	7 200,1
<i>dintre care transferuri primite între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	1,3		1,3
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	6 789,7	205,4	6 995,1
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	126,9	-29,1	97,8
venituri colectate	98,9	8,3	107,2

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 223,9 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 39,3 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- acoperirea insuficienței la cheltuieli de personal în contextul măsurilor salariale aplicate pentru anul 2024 - 185,1 mil. lei;
- acoperirea necesităților pentru achitarea prestațiilor sociale (indemnizații la încetarea contractului de muncă) - 12,7 mil. lei;
- servicii de reparații curente - 8,9 mil. lei;
- formarea profesională a angajaților - 7,6 mil. lei
- acoperirea necesităților pentru achitarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat - 4,1 mil. lei;
- procurarea combustibilului - 2,8 mil. lei;
- dezvoltarea bazei tehnico - materiale - 2,7 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd la/în legătură cu:

- proiecte finanțate din surse externe - 29,0 mil. lei;
- identificarea economiilor în urma analizei cheltuielilor pentru activitățile curente a instituțiilor din domeniul ordinii publice și securității statului - 7,0 mil. lei;
- investiții capitale - 3,3 mil. lei.

3.3.4. Servicii în domeniul economiei

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 304,5 mil. lei sau cu 3,4% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	8 871,2	304,5	9 175,7
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>10,7</i>	<i>x</i>	<i>11,2</i>
cheltuieli curente	5 729,8	29,7	5 759,5
cheltuieli capitale	3 141,4	274,8	3 416,2
Resurse total,	8 871,2	304,5	9 175,7
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	6 583,4	65,0	6 648,4
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	1 834,5	267,7	2 102,2
venituri colectate	453,3	-28,2	425,1

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 800,7 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 496,2 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- proiectul de susținere a Programului în sectorul drumurilor - 622,0 mil. lei;
- programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii - 100,0 mil. lei;
- programul național de extindere și reabilitare a pădurilor pentru perioada 2023-2032 (PNERP) - 60,0 mil. lei, dintre care 30,0 mil. lei redistribuire de la Fondul național de mediu;
- acoperirea insuficienței mijloacelor financiare la cheltuielile de personal - 10,8 mil. lei;
- proiectul „Livada Moldovei” - 4,2 mil. lei;
- fondul național al viei și vinului - 2,5 mil. lei pentru promovarea exporturilor vitivinicole pe piețele țintă;
- proiectul „Investiții în Guvernanță, Creștere și Reziliență Agricolă” - 1,0 mil. lei.

Diminuări sunt produse la unele proiecte finanțate din surse externe, ținând cont de analiza gradului de implementare, precum și în legătură cu unele economii atestate la programele implementate:

- proiectul „Moldova drumuri V ” - 180,0 mil. lei;
- proiectul „Conectivitatea rurală Moldova” - 92,1 mil. lei;
- proiectul „Programul sectorului energetic (eficiența energetică a clădirilor)” - 43,0 mil. lei;
- proiectul „Moldova drumuri IV ” - 10,0 mil. lei;
- proiectul „Modernizarea infrastructurii în cadrul mecanismului pentru interconectarea Europei (CEF)” - 8,0 mil. lei;
- măsuri de eficiență energetică în sectorul rezidențial - 24,5 mil. lei, în legătură cu lipsa capacităților de valorificare a acestora până la finele anului curent;
- programul de acordare a ajutorului financiar pentru eficientizare consumului de resurse energetice (*programul de vouchere pentru electrocasnice*) - 14,2 mil. lei;
- contribuția Guvernului la proiectele finanțate din surse externe - 13,3 mil. lei;
- despăgubiri civile în cazul apariției riscurilor de boli la animale - 24,6 mil. lei;
- proiectul „Îmbunătățirea capacităților întru transformarea zonei rurale (IFAD VIII)” - 13,5 mil. lei;
- proiectul „Competitivitatea întreprinderilor micro, mici și mijlocii” - 8,0 mil. lei;
- proiectul „Tranziția durabilă către eficiența energetică în Republica Moldova (STEEM)” - 2,0 mil. lei;

- proiectul de dezvoltare al sistemului electroenergetic (LEA 400 km Vulcănești - Chișinău)” - 4,7 mil. lei;
- fondul național pentru dezvoltarea regională și locală - 9,8 mil. lei în legătură cu redistribuirea alocațiilor către alte funcții;
- procurarea remorcherului de către Agenția Navală în legătură cu imposibilitatea de valorificare în anul curent - 18,0 mil. lei;
- economiile identificate în urma analizei executării alocațiilor bugetare - 26,9 mil. lei.

3.3.5. Protecția mediului

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 8,8 mil. lei sau cu 1,6% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	564,9	8,8	573,7
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,7</i>	<i>x</i>	<i>0,7</i>
cheltuieli curente	369,5	61,7	431,2
cheltuieli capitale	195,4	-52,9	142,5
Resurse total,	564,9	8,8	573,7
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	435,5	3,7	439,2
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	122,2	4,5	126,7
venituri colectate	7,2	0,6	7,8

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 17,6 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 8,8 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- fondul național de mediu, în legătură cu redistribuirea alocațiilor între grupele funcționale - 5,9 mil. lei;
- acoperirea insuficienței mijloacelor financiare la cheltuielile de personal - 6,7 mil. lei;
- proiectul „Conservarea și gestionarea durabilă a zonelor umede cu accent pe zone cu valoare naturală ridicată din bazinul râului Prut” - 2,0 mil. lei;
- proiectul „Planul de management pentru eliminarea eşalonată a HCFC (hidroclorfluorocarburilor), faza III” - 1,5 mil. lei;
- proiectul „Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Republica Moldova” - 1,5 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu/la:

- contribuția Guvernului la proiect finanțate din surse externe - 2,8 mil. lei;
- economiile identificate în urma analizei executării alocațiilor bugetare - 5,5 mil. lei;
- proiectul „Republica Moldova „Pregătirea celei de-a cincea comunicări naționale în cadrul Convenției-cadru a Organizației Națiunilor Unite privind schimbările climatice”” - 0,5 mil. lei.

3.3.6. Gospodăria de locuințe și gospodăria serviciilor comunale

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 14,1 mil. lei sau cu 2,3% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	618,3	-14,1	604,2
<i>Ponderea în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>0,7</i>	<i>x</i>	<i>0,7</i>
cheltuieli curente	228,3	15,4	243,7
cheltuieli capitale	390,0	-29,5	360,5
Resurse total,	618,3	-14,1	604,2
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	514,5	-27,9	486,6
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	103,8	13,8	117,6

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 56,8 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 70,9 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- Fondul național pentru dezvoltare regională și locală - 10,2 mil. lei, efectuate în urma redistribuirilor de la alte grupe funcționale;
- proiectul „Îmbunătățirea infrastructurii de apă în Moldova Centrală” - 46,6 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd la:

- Fondul Național de Mediu (FEN) - 35,9 mil. lei, efectuate în urma redistribuirilor la alte grupe funcționale, dintre care 30,0 mil. lei către programul național de extindere și reabilitare a pădurilor;
- proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și canalizare în Moldova” - 27,8 mil. lei;
- proiectul „Construcția locuințelor sociale III” - 5,0 mil. lei;
- măsurile de elaborare a planului urbanistic național - 2,2 mil. lei.

3.3.7. Ocrotirea sănătății

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 60,2 mil. lei sau cu 0,6% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	9 311,7	-60,2	9 251,5
<i>dintre care transferuri acordate între instituțiile din cadrul bugetului de stat</i>	<i>1,3</i>		<i>1,3</i>
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>11,3</i>	<i>x</i>	<i>11,3</i>
cheltuieli curente	8 448,2	-1,1	8 447,1
cheltuieli capitale	863,5	-59,1	804,4
Resurse total,	9 311,7	-60,2	9 251,5
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	8 340,0	6,5	8 346,5
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	728,1	-63,9	664,2
venituri colectate	243,6	-2,8	240,8

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 14,9 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 75,1 mil. lei. Totodată, au fost operate mai multe redistribuiri interne, impactul net al cărora fiind unul neutru.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 12,4 mil. lei;
- asigurarea corespunzătoare cu echipamente și utilaje medicale și alte cheltuieli necesare activității instituțiilor medicale și implementării proiectelor finanțate din surse externe - 2,5 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu/la:

- proiecte finanțate din surse externe, ținând cont de gradul de valorificare a resurselor - 64,3 mil. lei, dintre care:
  - proiectul „Răspuns de urgență la Covid-19” - 44,4 mil. lei;
  - proiectul „Construcția spitalului regional mun. Bălți” - 15,0 mil. lei;
  - proiectul „Răspuns de urgență la Covid-19 și suport pentru întreprinderile mici și mijlocii” - 3,0 mil. lei;
  - proiectul „Asistența tehnică pentru modernizarea sectorului spitalicesc” - 1,5 mil. lei.
- economiile identificate în cadrul programelor, reieșind din executarea efectivă a cheltuielilor - 9,8 mil. lei, dintre care cheltuieli de personal - 1,9 mil. lei;

- reconstrucția Unității de primiri urgente a Spitalului Clinic Municipal din Bălți - 1,0 mil. lei.

3.3.8. Cultură, sport, tineret, culte și odihnă

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 55,5 mil. lei sau cu 3,8% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	1 450,0	55,5	1 505,5
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	<i>1,8</i>	<i>x</i>	<i>1,8</i>
cheltuieli curente	1 398,0	48,2	1 446,2
cheltuieli capitale	52,0	7,3	59,3
Resurse total,	1 450,0	55,5	1 505,5
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	1 434,9	53,9	1 488,8
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	0,4	-0,2	0,2
venituri colectate	14,7	1,8	16,5

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 62,2 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 6,7 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 39,8 mil. lei, dintre care *6,8 mil. lei* pentru școlile sportive finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale și *21,4 mil. lei* pentru teatrele, circurile și organizațiile concertistice în care Ministerul Culturii are calitatea de fondator;

- acordarea premiilor sportivilor pentru performanțele deosebite obținute în competițiile sportive naționale și internaționale - 17,9 mil. lei;

- acoperirea costurilor serviciilor de locațiune instituțiilor sportive - 2,4 mil. lei;

- asigurarea altor cheltuieli necesare instituțiilor sportive și culturale - 2,1 mil. lei, dintre care pentru realizarea proiectelor de investiții capitale - *0,3 mil. lei*.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu:

- economiile identificate în urma analizei executării alocațiilor bugetare - 6,5 mil. lei, dintre care proiecte de investiții capitale - *0,6 mil. lei*;

- finalizarea proiectului finanțat din surse externe „Istoria și muzica - valorile care ne unesc” - 0,2 mil. lei.

3.3.9. Învățământ

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o majorare de 287,1 mil. lei sau cu 1,6% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	18 303,1	287,1	18 590,2
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	22,2	x	22,6
cheltuieli curente	17 888,5	314,3	18 202,8
cheltuieli capitale	414,6	-27,2	387,4
Resurse total,	18 303,1	287,1	18 590,2
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	17 909,8	318,1	18 227,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	364,2	-31,2	333,0
venituri colectate	29,1	0,2	29,3

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 338,4 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 51,3 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru/în legătură cu:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar - 326,1 mil. lei, dintre care pentru instituțiile de învățământ la autogestiune - 42,4 mil. lei și pentru instituțiile de învățământ finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 277,1 mil. lei;
- finalizarea proiectelor de investiții capitale - 6,7 mil. lei;
- acoperirea unor cheltuieli emergente pentru buna funcționare a instituțiilor de învățământ - 2,6 mil. lei, dintre care finanțate din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 2,3 mil. lei, inclusiv 0,6 mil. lei pentru deschiderea grupelor noi;
- organizarea și desfășurarea evenimentului dedicat Zilei profesionale a lucrătorilor din învățământ - 2,2 mil. lei;
- acoperirea unor cheltuieli necesare bunei implementări a subprogramului Politici și management în domeniul educației și cercetării - 0,8 mil. lei.

Diminuări de alocații se prevăd în urma analizei executării cheltuielilor bugetare - 51,3 mil. lei, dintre care din contul proiectelor finanțate din surse externe - 32,4 mil. lei și a transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale - 5,2 mil. lei.

3.3.10. Protecție socială

Cheltuielile și resursele aprobate în buget pentru grupa dată se prevăd cu o micșorare de 821,3 mil. lei sau cu 3,7% și se prezintă în tabelul care urmează.

mil. lei

	Aprobat (modificat prin Legea nr.205/2024)	Propuneri de modificare (+;-)	Modificat
Cheltuieli, total	22 092,9	-821,3	21 271,6
<i>Pondere în totalul cheltuielilor bugetului de stat, %</i>	26,7	x	25,9
cheltuieli curente	22 024,5	-823,0	21 201,5
cheltuieli capitale	68,4	1,7	70,1
Resurse total,	22 092,9	-821,3	21 271,6
<i>inclusiv:</i>			
resurse generale	21 951,7	-828,8	21 122,9
resurse ale proiectelor finanțate din surse externe	89,5		89,5
venituri colectate	51,7	7,5	59,2

Modificarea alocațiilor aprobate (modificate) în buget reprezintă rezultatul net al suplimentărilor în sumă de 155,9 mil. lei, și diminuărilor în sumă de 977,2 mil. lei.

Principalele *majorări* de alocații se prevăd pentru:

- acoperirea integrală a necesarului de alocații pentru acordarea compensațiilor la energie sub formă de plată monetară - 41,2 mil. lei;
- transferurile curente cu destinație specială pentru prestațiile sociale de stat și alte plăți - 111,9 mil. lei;
- salarizarea personalului în sectorul bugetar - 2,8 mil. lei.

Diminuări esențiale de alocații se prevăd în legătură cu:

- reducerea transferurilor curente cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat (acoperirea deficitului) - 839,5 mil. lei;
- economii/rezerve identificate la unele programe de cheltuieli, urmare a analizei nivelului de valorificare a alocațiilor - 137,7 mil. lei, dintre care 45,0 mil. lei programul Prima Casă, 30,0 mil. lei cheltuieli pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi.

3.4. Relații interbugetare

3.4.1. Transferurile către bugetul asigurărilor sociale de stat

Transferurile de la bugetul de stat către bugetul asigurărilor sociale de stat se prevăd în sumă de 17 563,3 mil. lei.

Din transferurile menționate supra, transferurile curente cu destinație specială pentru prestațiile sociale de stat și alte plăți, se propun spre majorare cu 146,4 mil. lei, constituind 12 554,5 mil. lei, reieșind din analiza valorificării mijloacelor financiare aferente programelor de cheltuieli finanțate de la bugetul de stat, iar transferurile curente cu destinație generală între bugetul de stat și bugetul asigurărilor sociale de stat (acoperirea deficitului) se propun spre micșorare cu 839,5 mil. lei, constituind 5 008,8 mil. lei.

Transferurile pentru acordarea compensațiilor la energie sub formă de plată monetară se majorează cu 41,2 mil. lei și vor constitui 1 163,7 mil. lei.

3.4.2. Transferurile către bugetele locale

Transferurile de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2024 conform ultimei modificări a Legii bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023 constituie 18 632,4 mil. lei, dintre care:

- transferuri cu destinație generală - 2 588,9 mil. lei;
- transferurile cu destinație specială - 16 043,5 mil. lei.

Transferurile către bugetele locale se vor majora cu circa 455,7 mil. lei sau cu 2,4% și vor constitui 19 088,1 mil. lei.

Aceste majorări de alocații de la bugetul de stat sunt prevăzute pentru transferurile cu destinație specială pentru învățământul general, școli sportive, asistența socială, precum și alte transferuri curente cu destinație generală.

Transferuri cu destinație specială pentru învățământ

Volumul transferurilor cu destinație specială au fost majorate de la 14 521,1 mil. lei la 14 795,2 mil. lei, cu o creștere de 274,1 mil. lei sau cu 1,9% comparativ cu volumul transferurilor modificate anterior pentru anul 2024.

Majorarea transferurilor în cauză este condiționată de alocații suplimentare de mijloace financiare autorităților publice locale de ambele nivele pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar în sumă de 277,1 mil. lei, inclusiv urmare a repartizării unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023 în baza Hotărârii Guvernului nr.673/2024;
- acoperirea cheltuielilor stringente pentru buna funcționare a instituțiilor de învățământ general, în sumă de 1,7 mil. lei;
- deschiderea grupelor noi în cadrul instituțiilor de învățământ preșcolar și extrașcolar, în sumă de 0,6 mil. lei.

Diminuarea transferurilor cu destinație specială pentru instituțiile de învățământ general în volum de 5,2 mil. lei este condiționată de economiile identificate în urma analizei executării transferurilor.

De asemenea, au fost efectuate *redistribuirii* ale transferurilor cu destinație specială între nivelele de administrație publică locală din raioanele Ialoveni, Sângerei și Șoldănești.

Transferuri cu destinație specială pentru școlile sportive

Volumul transferurilor cu destinație specială prevăd o majorare de la 377,7 mil. lei la 383,9 mil. lei, cu o creștere de 6,2 mil. lei sau cu 1,6% mai mult comparativ cu suma transferurilor modificate anterior pentru anul 2024.

Majorarea transferurilor în cauză este condiționată de alocații suplimentare de mijloace financiare autorităților publice locale de ambele nivele pentru:

- asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea personalului din cadrul școlilor sportive finanțate din transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale în sumă de 6,8 mil. lei, inclusiv urmare a repartizării unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2024 nr.418/2023 în baza Hotărârii Guvernului nr.673/2024;

- acoperirea costurilor serviciilor de locațiune instituțiilor sportive în sumă de 0,2 mil. lei.

Diminuarea transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive este condiționată de economiile identificate în urma analizei executării transferurilor în sumă de 0,8 mil. lei.

Transferuri cu destinație specială pentru plăți și servicii sociale

Volumul transferurilor cu destinație specială pentru plățile și serviciile sociale se reduce de la 284,0 mil. lei la 254,0 mil. lei, cu circa 30,0 mil. lei sau cu 10,6% comparativ cu volumul transferurilor modificate anterior pentru anul 2024.

Factorii care au stat la baza modificării volumului de transferuri sunt următorii:

- diminuarea cu 30,0 mil. lei a compensațiilor diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii unor localități din raioanele Dubăsari, Căușeni și Anenii Noi în urma analizei executării cheltuielilor în cauză;

- diminuarea cu 0,1 mil. lei a compensațiilor cheltuielilor pentru susținerea tinerilor specialiști din domeniul educației;

- majorarea alocațiilor cu peste 0,1 mil. lei pentru serviciul social „Mediatori comunitari”.

De asemenea, din Fondul de susținere a populației pentru finanțarea cantinelor de ajutor social sunt alocate circa 2,9 mil. lei.

Alte transferuri curente cu destinație generală

Volumul altor transferuri curente cu destinație generală se vor majora de la 761,7 mil. lei la 964,1 mil. lei, cu o creștere de 202,4 mil. lei sau cu 26,6% comparativ cu volumul transferurilor modificate anterior pentru anul 2024.

Majorările transferurilor în cauză este condiționată de includerea transferurilor curente cu destinație generală alocate bugetelor locale în baza Hotărârii Guvernului nr.568/2024 privind repartizarea unor alocații aprobate în Legea bugetului de stat pentru anul 2024 în scopul acoperirii cheltuielilor pentru asigurarea prevederilor cadrului normativ privind salarizarea în sectorul bugetar și al acoperirii parțiale a cheltuielilor de personal, ca urmare a implementării reformei sistemului de asistență socială „Restart”.

Transferurile de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anul 2024 se prezintă în anexa nr.7 la proiectul de lege în redacție nouă.

3.5. Balanța și finanțarea soldului (deficitului) bugetar al bugetului de stat

Modificările propuse la partea de venituri și cheltuieli ale bugetului de stat, vor avea impact asupra deficitului bugetului de stat aprobat inițial, prin diminuarea acestuia cu 1 673,5 mil. lei, în sumă nominală constituind 15 104,3 mil. lei sau 4,7% în PIB.

Din suma totală a deficitului, componentei de bază îi revine 12 303,6 mil. lei sau 81,4%, iar la proiectelor finanțate din surse externe le revine 2 800,7 mil. lei sau 18,5 la sută.

Totodată, se propune modificarea structurii surselor de finanțare a deficitului, din contul revizuirii surselor interne și a intrărilor de împrumuturi externe, inclusiv și a celor pentru proiectele finanțate din surse externe.

Principalele modificări la *sursele de finanțare a deficitului* bugetului de stat se referă la:

- *majorarea activelor financiare* cu suma de 872,0 mil. lei (cu semnul minus), din contul revizuirii sumelor la împrumuturi recreditate interne între bugete cu 4,8 mil. lei și la împrumuturile recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare cu - 867,2 mil. lei. Majorarea sumei la împrumuturilor recreditate din cadrul proiectelor finanțate din surse externe instituțiilor financiare și nefinanciare include mijloacele destinate suplinirii rezervelor de gaze naturale în cadrul proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale” achiziționate de către SA „Energocom” din împrumutul din partea BERD în sumă de 738,0 mil. lei;

- *diminuarea datoriei* în sumă totală cu 421,1 mil. lei, dintre care pentru suport bugetar cu - 1 090,7 mil. lei, iar pentru proiecte finanțate din surse externe se vor majora cu - 669,6 mil. lei, inclusiv din contul:

- ✓ datoriei interne cu 1 050,0 mil. lei, ca urmare a diminuării volumului de VMS emise pe piața internă;

- ✓ finanțarea externă va fi majorată cu 509,8 mil. lei față de suma aprobată în buget, din contul împrumuturilor destinate proiectelor finanțate din surse externe

669,6 mil. lei, inclusiv din proiectele pentru reabilitarea drumurilor naționale cu circa 331,0 mil. lei și a împrumutului din partea BERD în cadrul Proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale” menționat mai sus. Suma împrumuturilor pentru susținerea bugetului se va diminua cu 159,8 mil. lei din contul modificării cursului de schimb al monedei naționale față de cursul de schimb prognozat.

✓ rambursarea împrumuturilor externe se va diminua cu 119,1 mil. lei din contul fluctuației cursului de schimb.

• *soldurile de mijloace bănești* în conturile bugetului de stat pentru finanțarea deficitului bugetului de stat se propun a fi păstrate, pentru a fi utilizate ca surse de finanțare a deficitului bugetului de stat în anul următor. Astfel, soldurile de mijloace bănești se vor majora cu 380,4 mil. lei, inclusiv la componenta de bază cu 483,7 mil. lei, iar la componenta proiecte finanțate din surse externe vor fi utilizate 103,3 mil. lei.

Principalele surse de finanțare a soldului (deficitului) bugetului de stat pentru anul 2024, inclusiv pe componenta proiectelor finanțate din surse externe, se prezintă în tabelul ce urmează:

mil. lei

	2024 aprobat			propuneri pentru modificare (+,)			2024 modificat		
	Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:		Bugetul de stat, total	inclusiv:	
		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe		componenta de bază	proiecte finanțate din surse externe
Total surse de finanțare	16.777,8	14.126,4	2.651,4	-1.673,5	-1.822,8	149,3	15.104,3	12.303,6	2.800,7
Active financiare (4)	565,3	4.060,8	-3.495,5	-872,0	-248,4	-623,6	-306,7	3.812,4	-4.119,1
<i>Creante interne (41)</i>	1.275,0	1.275,0					1.275,0	1.275,0	
<i>dintre care: acțiuni și alte forme de participare în capital în interiorul țării (415)</i>	1.050,0	1.050,0					1.050,0	1.050,0	
<i>alte creante ale bugetului (418)</i>	225,0	225,0					225,0	225,0	
<i>împrumuturi recreditate interne între bugete (46)</i>	59,0	59,0		-4,8	-4,8		54,2	54,2	
<i>împrumuturi recreditate interne instituțiilor financiare și nefinanciare (47)</i>	-682,8	2.812,7	-3.495,5	-867,2	-243,6	-623,6	-1.550,0	2.569,1	-4.119,1
<i>Acțiuni și alte forme de participare în capital peste hotare (485)</i>	-85,9	-85,9					-85,9	-85,9	
Datorii (5)	17.446,9	11.324,1	6.122,8	-421,1	-1.090,7	669,6	17.025,8	10.233,4	6.792,4
<i>Datorii interne (51)</i>	5.660,0	5.660,0		-1.050,0	-1.050,0		4.610,0	4.610,0	
<i>dintre care: valori mobiliare de stat emise pe piața internă (5131)</i>	6.000,0	6.000,0		-1.050,0	-1.050,0		4.950,0	4.950,0	
<i>valori mobiliare de stat emise în alte scopuri (5134)</i>	-330,0	-330,0					-330,0	-330,0	
<i>garanții de stat interne (514)</i>	-10,0	-10,0					-10,0	-10,0	
împrumuturi externe (59)	11.786,9	5.664,1	6.122,8	628,9	-40,7	669,6	12.415,8	5.623,4	6.792,4
<i>primirea împrumuturilor</i>	18.094,6	11.971,8	6.122,8	509,8	-159,8	669,6	18.604,4	11.812,0	6.792,4
<i>rambursarea împrumuturilor</i>	-6.307,7	-6.307,7		119,1	119,1		-6.188,6	-6.188,6	
Modificarea soldului de mijloace bănești (9)	-1.234,4	-1.258,5	24,1	-380,4	-483,7	103,3	-1.614,8	-1.742,2	127,4

3.6. Evoluția datoriei de stat în anul 2024

La situația din 30 septembrie 2024, soldul datoriei de stat la valoarea nominală a constituit 109 926,0 mil. lei, în creștere cu 5 922,9 mil lei comparativ cu sfârșitul anului 2023, fiind influențată de majorarea soldului datoriei de stat interne cu 2 707,4 mil. lei și de majorarea soldului datoriei de stat externe cu 3215,5 mil. lei. Majorarea soldului datoriei de stat interne a fost preponderent condiționat de finanțarea internă netă pozitivă de 2 707,4 mil. lei la valoarea nominală a VMS emise pe piața internă și de finanțarea externă netă pozitivă de 2781,9 mil.lei.

Soldul datoriei de stat interne la situația din 30 septembrie 2024 s-a majorat comparativ cu situația din 01 ianuarie 2024 din contul emisiunii VMS pe piața primară cu 2 694,0 mil. lei la valoarea nominală și emisiunii VMS emise prin plasament direct către persoanele fizice cu 78,7 mil. lei și a constituit 42 373,5 mil. lei.

Pe parcursul a 9 luni ale anului 2024 au fost organizate și desfășurate 28 licitații de vânzare a VMS pe piața primară, finanțarea netă din contul cărora la situația din 30 septembrie 2024 a înregistrat valori pozitive în sumă de 2 694,0 mil. lei la valoarea nominală sau cu 2 983,8 mil. lei la preț de cumpărare. Astfel, soldul VMS plasate pe piața primară prin intermediul licitațiilor, aflate în circulație la 30 septembrie 2024, a constituit 28 657,3 mil. lei sau 67,2% din totalul datoriei de stat interne.

Pe parcursul primelor 9 luni ale anului 2024, finanțarea externă netă a atins o valoare pozitivă, constituind circa 156,41 mil. dolari SUA (echivalent a 2 781,9 mil. lei). Totodată, fluctuația ratei de schimb a dolarului SUA față de alte valute, pe parcursul anului 2024, a atins valori pozitive și a constituit 24,14 mil. dolari SUA. Astfel, soldul datoriei de stat externe la 30 septembrie 2024 s-a majorat față de soldul datoriei de stat externe la situația din 01 ianuarie 2024 cu aproximativ 180,54 mil. dolari SUA sau cu 4,88 la sută.

Pe parcursul a 9 luni ale anului 2024, au avut loc intrări de împrumuturi de stat externe în sumă totală de 427,0 mil. dolari SUA (echivalentul a 7 598,0 mil. lei), dintre care: 165,2 mil. dolari SUA (echivalent a 2 927,6 mil. lei) împrumuturi pentru realizarea proiectelor finanțate din surse externe și 261,8 mil. dolari SUA (echivalent a 4 670,4 mil. lei) împrumuturilor destinate pentru suport bugetar.

Conform estimărilor, soldul datoriei de stat la situația din 31 decembrie 2024 nu va depăși 124 191,1 mil. lei, înregistrând o diminuare cu 1 441,7 mil. lei față de valoarea precizată pentru sfârșitul anului 2024, din contul diminuării atât a datoriei de stat interne cât și a datoriei de stat externe.

La situația din 31 decembrie 2024, soldul datoriei de stat externe va constitui 79 878,6 mil. lei, micșorându-se cu 349,6 mil. lei sau cu 0,4% față de valoarea

precizată, fiind influențat de reestimarea cursului de schimb valutar. La situația din 31 decembrie 2024, soldul datoriei de stat interne va constitui 44 312,5 mil. lei la valoarea nominală, micșorându-se cu 1 092,1 mil. lei sau cu 2,4% față de valoarea precizată, fiind influențat de micșorarea volumelor de emisie a VMS comercializate pe piața primară.

Ca urmare, ponderea soldului datoriei de stat în PIB se va diminua față de valoarea precizată cu 0,5 p.p. și la situația din 31 decembrie 2024 va constitui 38,7 la sută.

Totodată, în structura datoriei de stat, la finele anului 2024, ponderea datoriei de stat externe va constitui 64,3%, iar a datoriei de stat interne va constitui 35,7 la sută.

La prezenta notă se anexează următoarele tabele:

Tabelul nr.1 „Evoluția indicatorilor bugetului public național în anul 2024”

Tabelul nr.2 „Propuneri de modificare a Anexei nr.1 „Indicatorii generali și sursele de finanțare ale bugetului de stat””

Tabelul nr.3 „Propuneri de modificare a Anexei nr.2 „Componenta veniturilor bugetului de stat și sursele de finanțare a soldului bugetar””

Tabelul nr.4 „Propuneri de modificare a Anexei nr.3 „Bugetele autorităților finanțate de la bugetul de stat””

3.1 Cheltuieli

3.2. Resurse

Tabelul nr.5 „Propuneri de modificare a Anexei nr.4 „Cheltuielile bugetului de stat conform clasificăției funcționale””

Tabelul nr.6 „Propuneri de modificare a Anexei nr.5 „Volumul cheltuielilor de personal pe autorități bugetare””

Tabelul nr.7 „Propuneri de modificare a Anexei nr.6 „Cheltuielile pentru investiții capitale pe autorități bugetare””

Tabelul nr.8 „Propuneri de modificare a Anexei nr.7 „Volumul transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale””

Ministrul finanțelor

Victoria BELOUS